

Itä-Suomen yliopisto
Kasvatus- ja aikuiskasvatustieteen koulutusohjelma
Arla Aittamaa ja Anne Airaksinen
Tutkimusesitys (pohjautuu käynnissä olevaan pro gradu -työhön)
14.06.2019

OMAN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN

Itä-Suomen yliopiston Opinsauna-hankkeen oman osaamisen tunnistamisen työkalun käytön vaikutukset

Itä-Suomen yliopiston Opinsauna-hankkeessa kehitetään, pilotoidaan ja arvioidaan kotoutumista tukevaa vapaan sivistystyön tyyppistä toimintaa (Itä-Suomen yliopisto 2019). Yksi hankkeen piloteista liittyy osaamisen tunnistamiseen tarkoituksenaan pureutua oman osaamisen tunnistamiseen, arviointiin ja sanoittamiseen etenkin silloin, kun se on hankittu formaalin koulutuksen ulkopuolella. Opinsauna-hanke on kehittänyt tähän tarpeeseen työkalun yhteistyössä Opintokeskus Siviksen sekä Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa. Työkalun kehittäminen aloitettiin keväällä 2018. Se koostuu viidestä eri lomakkeesta, jotka on käännetty neljälle kielelle (suomi, englanti, arabia, dari ja somali). Osaamisen tunnistamisen työkalu voi vastata erityisesti maahan muuttaneiden tarpeisiin, jolloin aiemmin hankittua osaamista voitaisiin tunnistaa entistä paremmin Suomessa. Oman osaamisen tunnistamisen haasteet ja mahdollisuudet korostuvat, kun uutta kulttuuria ja kieltä opetellessa käsitys omasta osaamisesta voi merkittävästi muuttua.

Maahanmuuttajat ovat tutkimuksemme kohderyhmä, koska heidän työllistymisessään ja kotoutumisessaan on ollut haasteita, joihin halutaan puuttua. Maahanmuuttajien tutkimuksellista kiinnostavuutta lisää se, että Suomessa asuvat ulkomaalaistaustaiset ovat iältään nuoria: suurin osa on työikäisiä, vuonna 2017 työikäisiä (15-64 vuotiaita) oli 75 prosenttia (Tilastokeskus 2019). Tutkimuksemme kohderyhmään kuuluvat osaamisen tunnistamisen työkalua käyttäneet henkilöt. Työkalua on vuosien 2018-2019 aikana testattu ja käytetty erilaisissa maahan muuttaneiden aikuisten ryhmissä.

Tutkimuksemme tarkoituksena on arvioida, vaikuttaako osaamisen tunnistamisen työkalun käyttö yksilön hyvinvointiin, minäkäsitykseen ja toimijuuteen – ja jos, niin miten. Etsimme vastausta siihen,

ovatko mahdolliset oman osaamisen tunnistamisen vaikutukset olleet yksilön minäkäsitystä, motivaatiota, toimijuutta tai osallisuutta vahvistavia, ts. ovatko vaikutukset olleet kokijalleen hyvinvointia lisääviä ja voimaannuttavia. Teoriataustana käytämme Siitosen (1999) voimaantumisen kategoriajärjestelmää, Cattaneon ja Chapmanin (2010) voimaantumisen prosessimallia, Decin ja Ryanin (2000) itseohjautuvuusmallia sekä Agerin ja Strangin (2008) kotoutumisen käsitteellistä viitekehystä.

Tutkimuksemme on kvalitatiivinen. Aineisto koostuu haastatteluista sekä avovastauksista, joita olemme keränneet kyselylomakkeella. Tätä abstraktia kirjoittaessa tutkimuksemme aineisto on kokonaisuudessaan koossa. Aineiston analysointi tapahtuu kesän 2019 aikana, joten elokuun työpajassa on mahdollista esitellä aineistosta esille nousseita asioita. Opinnäytetyömme ohjaajana toimii Itä-Suomen yliopiston aikuiskasvatustieteen professori Jyri Manninen.

LÄHTEET

Ager, A. & Strang, A. 2008. Understanding Integration: A Conceptual Framework. *Journal of Refugee Studies* 21 (2), 166-191.

Cattaneo, L. B. & Chapman A. R. 2010. The Process of Empowerment. *American Psychologist* 65 (7), 646–659.

Itä-Suomen yliopisto. 2019. Opinsauna – Learning Spaces. <http://www.uef.fi/web/opinsauna/koti>

Ryan, R. M & Deci E. L. 2000. Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist* 55 (1), 68-78.

Siitonen, J. 1999. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Oulu: Oulun yliopisto.

Tilastokeskus. 2019. Maahanmuuttajat väestössä. https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa.html#tab1485503695201_2